

Universitätsbibliothek Paderborn

Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

Homilia XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

conscientia & aperto corde videbuntur litterae peccatorum, quae in stilo ferreo, in vngue adamantino sculptæ sunt. Atque ita univera spectantum multitudine leget in pectore meo signatas imagines peccatorum: *Rom. 2. 15.* Nihil enim absconsū, quod non revelabitur; *2. Cor. 4. 5.* Et inter se invicem cogitationum accusantium sive defendantium. Et; Nolite ante tempus iudicare, donec veniat Dominus, & illuminet abscondita tenebrarum, & manifestet consilia cordium. Cui manifestabitis? utique non sibi, qui antequam fiant cuncta cognoscit: sed his qui cum illo venturi sunt, & propter puritatem mentis & corporis Agnum sequentur, ostenderet delicta in corde peccatoris expressa, vt resurgent justi in gloriam, peccatores vero in opprobrium & confusione aeternam; à quibus liberet nos Deus resurgentis cum Christo Iesu, cui est gloria & imperium in secula seculorum, Amen.

in' ut' dōcēdo tūc' cō' ḡl̄at̄' ārāt̄' m̄n̄, q̄' b̄t̄' n̄ d̄m̄a c̄' d̄ r̄ḡt̄' s̄' t̄' s̄' āj̄l̄' s̄'.

HOMILIA XVII.

OMIΛΙΑ ΙΑ.

(juxta Hieronymum IV.)

De eo quod scriptum est:

Eis n.

Ierem. 17,11. Clamat perdit, congregavit que non peperit, faciens divitias suas non cum iudicio, in medio dierum ejus derelinquent eum, & novissimi suis erit insipiens.

E' φόντος πέρδει, μέγα τόν· καὶ ἡμέσην αὐτὸν σέρνεται σὺν ἴσχυροις.

Eodem interprete.

Ierem. 17,12. **T**HRONVS glorie exaltatus ab initio C & sc̄. locus, sanctificatio nostra, sustentatio Israēl. Domine omnes qui te dereliquerunt confundantur decadentes, super terram scribantur, qui ad dereliquerunt fontem vite Domini. Sana me Domine & sanabor; saluum me fac & saluuero, quoniam gloriatio mea tu es. Ecce ipsi dicunt ad me, Vbi est sermo Domini & veniat. Ego autem non laboravi subsequens post te, & diem hominis non concupi vi; tuis. Ad famosam venimus quaestione in spicere quid sit perdit, de quo Scriptura nunc loquitur: Clamat perdit, congregavit que non peperit, faciens divitias suas, non cum iudicio. In dimidio dierum ejus derelinquent eum, & in novissimi suis insipiens erit. Ex natura volueris dignum videtur quandam historiam commemorare, vt animal cognoscentes scire possimus utrum ad bonam an malam partem nunc nominati perdicis intelligentiam referamus. Dicitur autem hoc esse animal malignum; fraudulentum, callidum, multumque decipiens venatores. Sæpe quippe ante pedes aucupis voluit, & in medio ejus conatu, quasi jam apprehendendus elabitur. Prædam sui ex vicinitate promittit, & hoc agit ne ad nidum factuum ejus

Eπ' οὐ διαβόλου γένηται εἰλικτήμων, μὲν τὸς θεού πέρδει, τοῦ δὲ τοῦ φυλῆς γενεφί. ε' φόντος πέρδει, συκήσαντος τοῦ πετραί, ποιῶν τὸ πλάτον αὐτὸν μᾶκαλον. εὐ μηδεσὶ διμερῶς αὐτὸν ἐγκαταλεῖται οὐδέν, η̄τα διχρότον αὐτὸν ἔστι ἀφρίν. εὐ πάθει φύσις δεῖ αἰσθαντος πεντε, νωὶ δὲ λεγέμων τὸ πέρδικον οὐδὲ καίσαρος. λεγέμων δὲ διαβόλου γένηται εἰλικτήμων, μὲν πατέρων, καὶ ἀπειτῶν βαλεύειν τὸν θερμόντα, τὸ πολλάκις κυλόντων τοῦτο τὸ πόδια τὸ θερμόντα, ήτα αὐτὸν αἰσθανόντα, οὐέτο δὲ πεντε δι μὴ θεού οὐδὲ τοῦ καλίας. τοῦ νηρού ιαὶ σοζόμενη αἰσθανόντα τὸ θερμόντα,

τέλος, καὶ τὸ μεῖναι πεθερήμα, πηγὴ ἀλλοι. A cito venator occurrat. Cumque jam senserit fugisse pullos suos, tunc & ipse illuso hoste discedit. Sed nequitiam ejus vincit impuritas. Ambigendum non est de eo quod dicturi sumus, quod ex ijs qui mansueti in casis nutriuntur, veritas approbat; masculum in masculum confurgit, oblitiscitur sexum libido præcepis, pugnatur ad coitum, & vna palma victoris est polluisse quem vicerit. Si igitur malignum, si immundum, si dolosum hoc animal est, impium videbitur ad meliorem partem hujus referre nomen, & ad Salvatoris nostri Iesu Christi intelligentiam temperare. Magis autem convenit mala zabilo adjungere, & super adversario lectionem intelligere præsentem: si tamen totius caputli nos secuta fuerit interpretatio. Incipiamus ergo ab eo quod scriptum est: *Clamavit perdux, congregavit que non peperit.* Non proprias creaturas congregat Zabulus, non ea colligit quæ ipse generavit, sed cum clamaverit alienas congregans creaturas, facit eas suas. Clamavit perdx per Valentimum, clamavit per Basilidem, per Marcionem, per omnes qui aliena à Deo gloria cupiditate rapti sunt. Nullus enim eorum sonare poterat vocem Domini Iesu: *Mea oves meam vocem audiunt.* ^{14. 20. 27.} Sed erat vox Christi in Paulo, erat in Petro, propter quod Paulus dicebat: *An experi- 15. 3.* mentum queritis ejus qui in me loquitor Christus? Vox autem congregantis quæ non peperit perdx, in illis est qui simplices quoque fidelium laqueo heretice factionis impediunt: *Clamavit itaque perdx, congregavit que non peperit, facere delicias suas non cum iudicio, dives factus est perdx.* Ecce ejus quanta sunt millia, ingens turba, multis sunt populi captivorum, & facit divitias suas non cogitans iudicium, neque habens in corde iustitiam, sed omnia sine lege gerens; merito arguitur non cum iudicio fecisse divitias. Meus autem Iesus facit divitias suas cum iudicio. Exinanita est & deleta ejus opulentia. In medio dierum ejus derelinquent ^{16. 17. 18.} eum. Nos omnes qui quoadam suimus sub clamantis potestate perdx. Clamavit quippe non solum per eos quos supra memoravimus, sed per omnes generaliter, quasi ad pietatem & ad religionem vocantes, sub contrario veritati dogmate clamaverunt. Nos, inquit, univerli in dimidio dierum ejus derelinquimus eum. Et omnes quidem ^{f. dies} dies hujus facili, sed quia eruit nos ex instanti seculo nequam Dominus Iesus, idcirco in medio dierum ejus derelinquimus ^{eius, dies hujus facili} cum. Et novissimum ejus erit insapiens. Quan- ^{17. 18.} do autem sapiens fuit, ut novissimum ejus, meritò insapiens fuit? Sed dicamus eum fuisse sapientem: *Serpens quippe sapientior Gen. 3. 1.*

erat omnibus bestiis super terram, quam fecit A. Cetero prout ipse Proclus dicitur, omnes potentes
 Dominus Deus. Sapiens fuit juxta id quod
 scriptum est: Adducam super sensum grandem
 principem Assyriorum. Dixit autem: Violentia
 mea faciam, & sapientia & intellectus auferam
 fines Gentium, & virtutes eorum depascam, &
 commovebo civitates inhabitatas. Si quis po-
 test intelligat quomodo novissimum ejus
 erit stultum. Ille ab eo quod fuit sapiens
 male, sapientior erat omnibus bestiis super
 terram: ita est contrarium, eo quod sapiens fuit,
 male insipiens. Intelliges vero quid sit:
Nonissimum ejus erit insipiens, si scias quomo-
 do etiam tibi per Apostolum praecipiatur, vt
pro salute tua insipientiam recipias: Si quis,
inquit, videtur sibi sapiens esse in isto
seculo, stultus fiat. Soluit qui ante clamavit:
stultus es & fatuus, vt sapiens fiat. Si ita-
 que est quedam sapientia culpabilis, juxta
 quam filii saeculi hujus sapientiores sunt fi-
 lii lucis in generatione ista, bonus est Deus
 qui contrarijs diversa subvertit, vt faciat
 compleri id quod dictum est: *Novissimum*
ejus erit insipiens. Quando novissimum ejus
 erit insipiens? oportet Christum regnare,
 usque dum ponat omnes inimicos ejus Deus C,
 sub pedibus ejus. Cum omnia ei subjecerit,
 novissimus inimicus destruetur mors; cum
 destruxta fuerit mors, tunc extrema perdi-
 cis erunt, & novissimum ejus fiet insipiens.
 Hac de perdice. Principium vero capituli
 secundum istud lectum est: *Thronus gloriae*
exaltatus ab initio locus, sanctificatio nostra, su-
stentatio Israël. Domine omnes qui te derelique-
 runt confundantur, decedentes super terram celi-
 bantur, quia dereliquerunt fontem vitae Domini-
 um. Dixit Esaias beatus Propheta videntis
Iacob. 17.12, D
Dominum, & regnum ejus: Vidi Dominum
*Sabaoth sedentem super sedem excelsam & ele-
 vatum. Videlicet Hieremias quomodo Deus*
regnat, propter quod glorificans cum ait:
*Thronus gloriae, exaltatus ab initio locus, sanctifi-
 catio nostra.* Sive de Christo volueris ita
 intelligere, non peccabis: sive de Patre, non
 impie senties: est enim thronus gloriae ex-
 celsus, & a principio Salvator est. Thronus
 gloriae est propter quod regnum ejus, & san-
 ctificatio nostra. E Christus est: *Quia & iste*
santificans, & nos sanctificati ex uno omnes
fumus. Sustentatio Israël. Sicut ipse justitia
 Christus, ipse veritas, ipse sanctificatio, si-
 militer est ipse etiam sustentatio. Et non
 aliquid iustum sine eo, neque patiens quod
 in se non habet Christum: ipse est enim su-
 stentatio Israël. Si autem ad Patrem & hoc
 retuleris, non impie intelligis. Domine, om-
 nes qui te derelinquent confundantur discendentes.
Hebre. 2.11. Vnusquisque nostrum quando peccat, per
 ea qua peccat, Christum relinquit: relin-
 quens autem Filium, reliquit & Patrem. In-
 juditus a iustitia longe est, pollutus a sancti-
 monia, bellator a pace: & qui sub potesta-
Iacob. 17.13. to

E

οὐχισίς θεῖν· ὅτι γάρ οὐ μητέρων, καὶ οὐ αγαπή-
 ριον εἰς τέλεος πολυτελές. Ταύτην οὐσιάν οὐδὲρ
 αἰδεῖσθαιον, οὐτε οὐσιάρ, αὐτόδιον δέ, αὐ-
 τοματικός, θεος αἰδεῖσθαιον, καὶ οὐκ εἴτε θεοί^{τι} γένος γένοσθαι, οὐτε θεοί γένοσθαι
 αὐτούς, οὐπε οὐσιάρ μη γένοσθαιον. Ταύ-
 την γάρ οὐσιάν οὐδέστι κανόνης οὐθενὸς οὐ-
 φείρεις, καὶ θεος αἰσθάνεται κούσει, πάτηται
 καταπλιπόντες τε καταγγειλθεῖσοδού αἰσθά-
 νετες. ἔκαστος οὐδέποτε οὐτε αἰδεῖσθαι, καταπλιπέ-
 ται θεόν. αἰδεῖσθαι γάρ καταπλιπέται θεόν, καὶ βι-
 ούλος γενόμενος καταλείπει αἰσθάνομεν, καὶ πο-
 λειφέρης καταλείπει εἰρήνην, καὶ ταῦτα πολι-

μητρούλιος κατέβλεπτι τὸν θεολόγων, ἢ
ἔντονες σοφίας ὥντες θεοῦ κατέβλεπτι τὸν θεόν
Οὐαν· πάσιν δὲ τοῖς κατέβλεπτον τὸν θεόν αὐτοῖς
οἱ πατέρες, μετάποντες ήμενοι· Θέστερον αὐ-
τοῖς λέγον τοῦ πατέρος οἱ κατέβλεπτοις οἱ κα-
τεχουσθίτοις. οὖν ἀφεπήκασι, οὐούσιοι δέ τοι
τὴν γεραφίδωσαν· πάτερι αὐθεοποιοι γερά-
φοισι, οἵ μὲν ἄγροι εἰς θεούς, οἱ δὲ ἀμύρταλοι
τοῖς τῷ γῆς· λεγόμενοι τοῖς μαζήσι τοῖς τῷ
τὸν ισοῦ· χάριτε, ὅπερ οὐ νόμιμα ἔργα γέγο-
νται εἰς τὸν θεόντας· Σέκαντος δέ, λατού-
τος τοῖς τῷ θεῷ, οὐαδὲ οὐνοματεῖται γερά-
φεται εἰς τὸν θεόντας, θεοῖς τῇ πολιτεύ-
μαρι αὐτοῖς, οὐδὲ τοῖς πορθυμάριον τοῖς γερά-
φοις, ἀλλὰ τοῖς αἰχνέσι τὸν θεόνταντον καὶ
τοῖς ἀμπελάτοις, γεράφοις θεούματα, ἃς
καταλειπόντον τὸν θεόντα τὸν γῆς· καταδυ-
ώντοσαν γέρον, φυσίν, ἀφεπήκτες, οὐτοῖς τὸν γῆς
γεράφοισαν· καὶ γὰρ δὲ μάτερι κατέπιται, με-
διαφέρονται οὐδὲν· αἴποι ἐκάπετος οὐατοῖς οὐτοῖς
γεράφοιν. εἰ δέ τοι γῆς ζητεῖς, δὲ ζητεῖς τὸ θεό-
ντα· εἰ νέρωνός σου τὸ ψυχή τοῦτο τὸ θεόντα
ματεῖ, σὺ σταταῖ αἴποι γῆν, τὸ ισοῦ λέγον-
το· μὴ θωμαίζεται οὐδὲν θωμαρές οὐτοῖς τὸν γῆς,
ὅπερ τοῖς καὶ βραχίονις ἀφανίζεται. καὶ οὐ πε-
κάπεται εξερμάνωσι τοῦ κατεπίποντον. ἀλλὰ θη-
σανεῖται οὐδὲν θωμαρές εἰς θεούς· θη-
σανεῖται εἰς θεούς; σταταῖ αἴποι εἰς τὸ θεόντα
θεούς σε ἀγεράφειαν εἰς τὸν θεόντα· τοῦτα
δέ τοι· οὐτοῖς τὸν γῆς γεράφοισαν. καὶ τοῦ α-
ποι λέγει· ὅπερ εὐκατέλιπον πηγαὶ ζῶντος τὸν
αἰενὸν· καὶ εἰς τὸν αρχῆν ἀδελφούς περιπάτητο
πηγαὶ ζῶντος ζῶντος καὶ τοῦ· ἐγκατέλιπον πη-
γαὶ ζῶντος τὸν αἰενὸν· εἴποι θεόν τον γεράφον, εἰ-
ποι θεόντον μὲν ἐγκατέλιπον πηγαὶ ζῶντος τὸν
αἰενὸν, τοῦ φωτὸς τὸν γεράφον ισοῦ μετατρέψει,
τοῦ εἰρήνησον περίσσει τὸ μετάποντον τοῦτο· τοῦτο
μὴ τοῦ αἰενοῦ δέλεπον πορθύεσθαι· τοῦ δὲ εἰσταυμένη;
τοῦ πορθεύσης τίταν ἀπελεύθερος οὐδεῖται· τοῦ πατρὸς ζῶντος τοῦ
τοῦ θεοῦ· εἰσθετε κατέπειτα δὲ διδούτε τοῦ περιπάτητον.
εἴπει πατέρι θεοῦ τοῦ, οὐτοῖς εἰχάσται· ταῦτα με-
καλεῖ, καὶ ιαθήσομεν, στόντον με, καὶ οὐαθήσομεν.
εἴπει κανύρημα με σοῦ· εἰδέ μοι λέγοντος τοῦ
με· ποτε οὐδεῖν οὐδέ τοις καλεῖ· εἰλέποι· εἰ γάρ τοι
ἴκοτεποτα κατέκατεθειότητας. καὶ ἡμέρας αὐθεοποιεῖσθαι, οὐ διτίσσασαι· μό-
νον τοῦ ἐμπλεύσοντος τοῦ τοῦ κακοῦ ἔχοντος ιατροῦ, καὶ λέγοντο· εἰ γείτοις ια-
τροῖς τοῦ, διὸν εἰς κακοῦ ἔχοντος, * εἰπεῖς πεθαφόντας παῖδα τὸ βατράχιον τοῦ ιατροῦ τοῦ
τοῦ ιατροῦ τοῦ κακοῦ εἰς τοῦ· ιατροῦ με καλεῖ, καὶ ιαθήσομεν· εἰ δέ τοι αὔλος τοῦ τοῦ ιατροῦ λα-

Luce 8. 43. animam vult salvati: *Sana me Domine & sanabor.* Etenim illa in Evangelio mulier sanguinem fluens omnem substantiam suam expendit in medicis, nec potuit a quoquam eorum sanari: ad nullum quippe ex eis dignum erat dici: *Sana me Domine, & sanabor,* nisi ad solum cui sufficit vestimenti tantum simbriam tangere, cui ego vni dicam: *Sana me Domine, & sanabor.* Tunc siquidem medicinam sanitatis sequitur, si Christus curare dignetur: *Salvum me fac, & saluus ero.* *Falsus equus in salutem.* Propterea ci dicamus: *Salvum me fac, & salvus ero.* Et hoc ita gaudebo loqui, si omni renuntians gloria seculari potero & reliqua dicere: *Quoniam gloria mea tu es:* aut cum complevero man-
item 9. 33. darum in quo praecepit: *Non glorietur Ca-*

item.9.3; datum in quo præcipitur: *Non gloriatur sapiens in sapientia sua, neque fortis in virtute sua, neque dives in divitias; sed in isto glorietur qui gloriatur, intelligere & scire, quia ego sum Dominus.* Beatus itaque qui renuntiaverit omni gloria que deorsum est, veluti super nobilis genere, super pulchritudine & corporalibus bonis, super divitias & jactatione. Beatus qui contenta vana-gloria dicit ad Dominum: *Quoniam gloriatio mea*

Ter. 17, 15; tu es. Ecce ipsi dicunt ad me; Vbi est sermo Domini? veniat. Ego autem non laboravi subse-

Matt. 16. quens post te. Iesus tibi dicit : Tolle crucem tuam. & veni. sequere me. Et. Oai non reli-

Luce 14,26 tuam, & dehi, sequere me. Et, Qui non reli-
querit patrem aut matrem . & secutus fuerit

querit patrem aut matrem, & Iesus fuerit
me, non est dignus meus esse Discipulus. Si igitur
talis fueris, vt semper Christum sequar-
is, quanto plus secutus fueris, tanto mi-
nus laborabis. Non enim lassitudo erit in
Iacob, neque apparebit dolor in Irael.
Propterea dixit, vt non laboremus ul-
terius, laborantes antequam incooperimus

*Matthei 11. eum sequi: Venite ad me omnes qui laboratis & L
28. iaceatis: Ibi regnabo: Si non credetis: Sicut*

onerauit eis, & ego reficiam vos. Si laborantes
venierimus ad Iesum, & eum fuerimus
secuti, tunc dicere poterimus: Ego autem
non laboravi subsequens post te, & diem homini-
nis non concupivi. Est quædam dies hominis:
est quædam dies Domini; id est, dies resur-
rectionis, quam omnis sanctus desiderat; &
non illam de qua scriptum est: Vnde eis qui
desiderant diem homini. Nam dies iste est te-
nebris, & non lux. Quis est qui possit dicere:
Amar 5.18 Et diem hominis non concupivi? Explanatio
verbi convincit nos, quia diem concupis-
camus hominis. Frequenter quippe agro-
tantes, cum in phantasmate esse febrium

στον ιμάς· ταῦτα γε πεπιστείτες ἡδωμόρθη τούτος αὐτὸν, καὶ ἀκολούθουσιν πάντα, ἐφέδρη· ἔτοις 3
συνέκπειται παπακολεύθεντος πάντων σε· τόποι δὲ ἀκολούθοι οὗτοι εἰσπιν οὐμάς· καὶ διάβεσσον αι-
δεῖται σοὶ ἐπεί μητος· ἵνα πεπιστείτες, ἵνα πεπιστείτες τὸ θεοῦ· τίνα πιεσσεῖτε δια-
στατοις τῷ αἵμαντι θειαντιμοστά ταῦτα ἕνεκας οὐδὲν, μηδ ἀκείνων πεπιστείτες οὐδὲ πατεί-
μαντες πλέοντες κυρεῖσθαι. καὶ αὖτε σχέτος, καὶ φασ· τίς ἔστιν οἱ λόγοι· καὶ πέπειρας αἱ δεῖται
σοὶ ἐπεί μητος; ή σαφενεία τὸ γέγονον ἀλέργητη ημάς, ὅπη μητρας αἱ δεῖται σοὶ ἐπεί μητος.

IN IEREMIAM HOMILIA XVIII.

163

* κ. τοῦ πολλάκις^{*} νόσαστε, καὶ ἐν Φωτισμίᾳ θ-
εῖσται· νάτα ψυχόμοροι*, διέξεδε τοῦ πατέλημορος τὸς
* κ. τοῦ θεοποιῶντας ημᾶς διελόροι, καὶ φαρύ. αἴ-
τοντος τούτου μοι αἰσχύλοι, ἀπέταξε καὶ έπειρθέτη
τοιούτῳ βίᾳ. Ταῦτα λεγοττοις, οὐκ ἡμέρας θετημένην
ἀγας θεοῦ, ἀλλὰ ἡμέραν αἱ Σερπίτες· οὐδὲ
τοποθετοῦντο τὴν φιλοβίων, καὶ οὐ πεπήγαν
αἱ Σερπίτες ημέρας, ξητίσαντες τὴν ἡμέραν
εκείνων ιδεῖν, εἰ γὰρ διέσπειραν τὸν εὐχετῆρον
μυκητερίτος. Καὶ οὖτις οὐδέξα καὶ οὐ πε-
τος εἰς τὸν εγκλήματος. αἰτίοις·

ΟΜΙΛΙΑ ΙΑ. HOMILIA XVIII.

Erg. Taf.

in istud.

Ο λέγος ὁ θρόνος τῶν κυρίων τοῖς ισπε-
μέναις λέγειν· αἰάνητοι καὶ καταπέντη εἰς τὸ
οἶκον κεχωμένως· μετὰ τοῦτο ταξαὶ τῶν γλω-
στῶν εἰς αὐτοὺς.

*Verbum quod factum est à Domino ad Iere-tatim. 18.1.
miam dicens : Surge & descende in do-
num reguli. usque ad illud : Ad ponen-ter. 18.16.
dum terram suam in desolationem.*

Interprete B ALTHAZARE CORDERIO.

DV sequuntur visiones quæ leguntur apud Ieremiam; quarum prima quidem confinet ea quæ pertinent ad vas luteum in manu figuli situm, quod post contritionem suscipit emendationem; siquidem potest reformari. Altera vero visio est de vase testaceo indurato, cuius confracti non sit remedium: quando enim luteum erat, si confringeretur, licet pridem esset efformatum, quia tamen luteum erat, denudo in massu subigi altera vice poterat, & secundam formam suscipere: sed quando postquam luteum fuerat, iam testaceum evaserat, & ab igne obdurrerat, tunc minime poterat post testa contritionem illi amplius remedium adhiberi. Quid igitur haec sibi volunt? Primum singularem hujus intelligentiam consideremus, deinde, si licuerit, secundum textum examinemos. Dūsumus in hac vita, efformamur, ut sic dicam, propter hoc luteum vas nostrum arte figulina, & formamur vel secundum virtutem: verumtamen sic formamur, ut malitia nostra possit conteri, ut fiat nova creatura præstantior, & profectus noster, post efformationem suam, resolvi denuo possit in vas luteum: quando autem post instantis seculum ad vix huius remedium per-

x ii